

ШҮҮХ ЭРХ МЭДЛИЙН ХҮРЭЭНД ШИНЭТГЭЛИЙГ ГҮНЗГИЙРҮҮЛЭХ ХӨТӨЛБӨР

Удиртгал

Ерөнхийлөгчийн мөрийн хөтөлбөрт “шударга байцгаая” уриаг нийгмийн бүх харилцаанд нэвтрүүлэн хэвшүүлэхээр дэвшүүлсэн нь ард түмний нэгэн гол эрхэм дээд хүслэнг тусгасан юм.

1. Энэ бол:

- Монгол оронд ардчиллыг жинхэнэ утгаар нь дэлгэрүүлж хүний эрх, эрх чөлөөг баталгаатай хангах үндсэн дээр улс орныхоо бүрэн эрхт тусгаар тогтносон байдал, хүн ардынхаа айх аюулгүй амар түвшин аж төрж хөгжих нийгмийн аятай нөхцөлийг бүрдүүлэхийн төлөө эцсийн дүнд, чухамдаа улсынхаа тусгаар тогтнол, хүн, түүний хөгжлийн төлөө уриа юм;
- Монголын төрийн болон орон нутгийн бүх байгууллага, албан тушаалтан, аж ахуйн аливаа нэгж, хувийн болон нийтийн үйлчилгээний бүх албан газар, тэдгээрийн ажилтан нарт нэгд нэгэнгүй чиглэж, шууд нүүр тулан хандаж байгаа шаардлага юм;
- Манай орны иргэн бүрийн гэгээлгээр ухамсарч идэвхийлэн оролцож нийгмээ цэвэршүүлэх юугаар ч сольшгүй гол арга зам мөн.

Бид энэхүү эрхэм зорилгыг дэвшүүлэхдээ “...шударга ёсыг хангах, хууль дээдлэх нь төрийн үйл ажиллагааны үндсэн зарчим мөн”-ийг тунхагласан Үндсэн хуулийнхаа үзэл баримтлалыг удирдлага болгож байна. Түүнчлэн Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн 2009 оны 105 дугаар зарлигаар батлагдсан “Ерөнхийлөгчийн бодлого, үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-ийн 3.1-3.3; Монгол Улсын Их хурлын 2008 оны 35 дугаар тогтоолоор баталсан “Засгийн газрын 2008-2012 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр”-ийн 4.1.4, 4.1.5, 4.1.13; мөн Монгол Улсын Их хурлын 2009 оны 38 дугаар тогтоолоор баталсан “Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2012 он хүртэл боловсронгуй болгох Үндсэн чиглэл”-ийн 91, 94, 96, 112; Монгол Улсын Засгийн газрын 2009 оны 69 дүгээр тогтоолоор баталсан “Монгол Улсад хүний эрхийг хангах үндэсний хөтөлбөр”-ийн 7, 8, 15, 16, 48 дугаар зүйлд тодорхойлсон зорилтуудад нийцүүлсэн болно.

2. “Шударга ёс”, “хууль дээдлэх ёс” хоёр нь нийгмийн ач холбогдол, үнэт зүйлсийн хувьд салшгүй зарчмууд бөгөөд тэдгээрийг хамгаалах хүчит хэрэглүүр нь хараат бус, шударга, эрх мэдэл бүхий шүүх мөн. Нийгмийн шударга ёсгүйгээр шударга хууль төрөхгүй, шударга шүүхгүйгээр уг хууль хамгаалагдахгүй. Иймийн учир “хуулийг хамгаалан биелүүлэх нь шүүх эрх мэдлийн эрхэм зорилго мөн” гэсэн өндөр шаардлага тавьсан, цаашдаа ч тавих болно.

3. Өнөөдөр Монголд нийгмийн баялгийн тэгш бус хуваарилалт, авлига, хууль бус хөрөнгөжилт, албан тушаалтны дураар дургиж эрх мэдлээ хэмжээлшгүй хэтрүүлэх, урвуулах, хүнд сурталд гаршин хүнийг чирэгдүүлэн эрхийг нь хөсөрдүүлэх замаар эд баялгийг нь хоослох гээд хүний эрх, төр, хуулийн нэр хүнд, улс орны аюулгүй байдалд занал учруулж байгаа аюулт үзэгдэл газар авч ард олныг ядууруулж, мухардалд оруулан бухимдуулах явдал гаарлаа. Уг бэрхшээл, бухимдлаас гаргахын тулд юуны өмнө шударга ёс, түүний хэмжүүр болсон хууль, соргог манаа нь болсон шүүх, шүүгчээ үнэнхүү хараат бус, шударга болгох явдал шийдвэрлэх ач холбогдолтой болж байна.

Хууль, шүүхийг шинэтгэх талаар өнгөрсөн 20-иод жилд багагүй ажил хийж тодорхой ахиц олсон ч зохих хэмжээнд хүрсэнгүй. Энэ байдалд дүгнэлт хийж шүүх эрх мэдлийн хүрээнд шинэтгэлийг гүнзгийрүүлэх улсын хэмжээний нэгдсэн арга хэмжээ авах нийгмийн эрэлт хэрэгцээ хойшлуулшгүйгээр тулгарав. Үүний тулд дараахи хөтөлбөрийг санаачилсан болно.

Нэг. Шүүхийн тогтолцоо, зохион байгуулалтыг боловсронгуй болгох талаар

1.1. Монгол улсад шүүх эрх мэдлийг гагцхүү шүүх хэрэгжүүлэх, шүүхийн тогтолцоо нь үндсэн болон дагнасан шүүхээс бүрэлдэх тухай Үндсэн хуулийн үндэслэл (49-р зүйл)-ийг баримтлан Улсын Дээд шүүх, аймаг, нийслэл, сум, сум дундын болон дүүргийн шүүх, түүнчлэн захиргааны хэргийн шүүхийн тогтолцоо, бүтэц, бүрэлдэхүүн, чиг үүрэг, эрх хэмжээний хуваарьт дараахи өөрчлөлт хийнэ:

1.1.1. Нийслэлд болон аймаг дундын Захиргааны хэргийн давж заалдах шатны шүүх (2-ыг) шинээр байгуулан Улсын Дээд шүүхийн Захиргааны хэргийн шүүх танхимыг хяналтын шатны шүүхийн эрхтэйгээр ажиллуулах.

1.1.2. Улсын Дээд шүүх, нийслэлийн шүүх танхимын чиг үүрэг, эрх хэмжээг хянан үзэж тодруулна.

1.1.3. Шүүхийг иргэдэд ойр дөт, үйл ажиллагааг нь хөнгөн шуурхай болгож чирэгдлийг эрс багасгах зорилгоор шүүгчийн дангаар шийдвэрлэх эрхийг өргөтгөхийн зэрэгцээгээр жич мөрдөн байцаалт явуулах шаардлагагүй, илт хөнгөн хэрэг, захиргааны зөрчил, зохигчид нь тохиролцох боломжтой, нэхэмжлэлийн шаардлага багатай иргэний маргааныг газар дээр нь хялбаршуулсан журмаар шийдвэрлэх тогтолцоо, эвийн шүүгч бий болгож ажиллуулна. Ажлын ачааллын боломжтой, олон шүүгчтэй газарт түүний үүргийг шүүгчид ээлжлэн гүйцэтгэх журам тогтоон хэрэгжүүлнэ.

1.1.4. Аймаг, сум, сум дундын болон зарим дүүргийн шүүхийн байршилыг хянан үзэж бүсээр буюу тойргоор зохион байгуулах нөхцөл, боломжийг тооцоолж зохицуулна.

1.1.5. Аймгууд дахь Захиргааны хэргийн шүүхийн ажлын ачааллыг харгалзан ерөнхий шүүгчийн орон тоо бий болгох, эсвэл шүүгчдийн нэг нь ерөнхий шүүгч байх журамд шилжүүлнэ.

Хоёр. Шүүхийн бие даасан байдлыг бэхжүүлэх, шүүх, шүүгчдийн хэвийн ажиллагааны нөхцөлийг хангах талаар

2.1. “Шүүх үйл ажиллагаагаа явуулах эдийн засгийн баталгааг төр хангана” гэж Үндсэн хуульд (49-р зүйлийн 3-т) заасныг тууштай хэрэгжүүлэхийн тулд шүүхийг төрийн эрх мэдлийн бусад байгууллагаас санхүү, эдийн засгийн талаар хараат бус байх нөхцөлийг хангах нэмэлт арга хэмжээ авна. Үүнд:

2.1.1. Шүүх, ялангуяа аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн болон дагнасан шүүхийн онцлогт тохирсон албан байр, уналга тээвэр, харилцаа холбоо, хэвлэл-мэдээлэл, зохион байгуулалтын болон тусгай зориулалт (криминалистикийн зэрэг)-ын техник хэрэгслийн хангамжийн байдалд дүн шинжилгээ хийж, шаардагдах хөрөнгө оруулалт хийнэ.

2.1.2. Сум дундын шүүхийн нүүдэллэн ажиллах, Захиргааны хэргийн шүүхийн хэргийн нотолгоо бүрдүүлэхэд зайлшгүй шаардлагатай уналгын болон тусгай зориулалтын авто машинаар зохих норматив баримтлан дэс дараатай хангаж албан томилолт, уналга, нүүдлийн шүүх ажиллагааны зардлын зохистой хэмжээг тогтооно.

2.1.3. Шүүхийн нэгдсэн төсвийг (тэдгээрийн урсгал болон болзошгүй зардал хөрөнгө оруулалтыг хамруулан) жил бүрийн улсын төвлөрсөн төсвийн 1.5 хувиас

доошгүй хэмжээнд байх баталгааг хуульчлан тогтоож УИХ төсөвлөн баталж хуваарилан гүйцэтгэлд нь хяналт тавьж байна. Шүүхийн төсөв, түүний гүйцэтгэлийг батлах, хэрэгжүүлэх, тайлагнах үйл ажиллагааны журмыг тухайлан тодорхойлж зохицуулна.

2.1.4. Шүүхийн үйл ажиллагааг эрх зүйн мэдээллээр хангах тогтолцоог өргөтгөж, шүүгч бүрийг төсвийн санхүүжилтээр хүчин төгөлдөр хууль тогтоомжийн албан ёсны эхээр тогтмол хангах, шүүх бүрийг эрх зүйн цахим мэдээллийн сүлжээнд холбоно.

2.1.5. Шүүхийн санхүү, материал, мэдээллийн хангамжийн тогтолцоог бүхэлд нь хариуцах талаар Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн эрхийг өргөтгөж, үүрэг хариуцлагыг дээшлүүлнэ.

2.1.6. Шүүгчдийн цалин, онцгой нөхцлийн болон удаан жилийн нэмэгдэл, мэргэжлийн ур чадварын болон эрдмийн зэргийн шан харамж, тэтгэвэр тэтгэмж, шүүгч, түүний гэр бүлийн (насанд хүрээгүй хүүхэд, нэгэн гэр бүлийн хөдөлмөрийн чадваргүй зэрэг) тогтмол орлогогүй гишүүний эмнэлгийн үйлчилгээ, эмийн зардал, улсын даатгалын нөхцөл, хэр хэмжээг тэдгээрийн аж амьдралын хэвийн нөхцөлийг хангахуйц хэмжээнд шинэчлэн тогтооно. Шүүгчдийн цалин, нэмэгдлийг захиргааны үзэмж зэрэг хөндлөнгийн нөлөө, оролцоогоор буурахгүй, зэрэг дэвийн нэмэгдлийг хуулийн хугацаанд нь ямар нэгэн саад тавихгүйгээр олгож байх хууль зүйн баталгаа тогтооно.

2.1.7. Шүүгчийн хувийн сууц барих, их засвар хийхэд буцалтгүй тусламж, засгийн газрын хөнгөлттэй урт, богино хугацааны зээл олгохын зэрэгцээгээр өөрийн сууцтай болтолоо амьдрах албан сууцыг аймаг, нийслэл, дүүргийн болон суманд төвлөрсөн анхан шатны шүүхийн мэдэлд барьж эзэмшүүлнэ.

2.1.8. Шүүгчдийн үр хүүхдээ зохих шатны сургуульд анх удаа төлбөртэй сургах, хувийн машин, гэрийн удаан эдэлгээтэй тавилга худалдан авахад хөнгөлөлттэй зээл олгож, туслалцаа үзүүлнэ.

Гурав. Шүүгчийн хараат бус байдлыг хангаж бусдын хууль бус нөлөөнөөс хамгаалах механизмыг хүчтэй болгох талаар

3.1. Шүүгчийн статусын хууль батлан гаргаж, хэрэгжүүлэх тухайлсан арга хэмжээ авна.

3.2. Шүүхийн “мэргэжлийн болон захиргааны удирдлага” гэх хуучин зуршил, зарчмаас эрс татгалзаж шүүхийн үйл ажиллагааг өөрөө удирдах болон санхүү, материал техник, мэдээлэл, зохион байгуулалтын талаар хангах хийгээд шүүхийн дээд шатны хяналт тавих чиг үүргийг тус тус зааглан уялдуулж, механизмыг нарийвчлан хуульчилж арга барилын хувьд шинэчлэнэ. Энэ зорилгоор шүүхийн байгууламжийн болон процессийн хуулиудад зарчмын нэмэлт, өөрчлөлт оруулна. Үүнд :

3.2.1. Шүүгчдийн хамтын нийгэмлэг, түүний байгууллагуудын шинэ тогтолцоог бүрдүүлж чиг үүрэг, бүрэн эрхийг тогтооно. Монголын Шүүгчдийн нийгэмлэг, Шүүгчдийн их хурал, нийгэмлэгийн төв зөвлөл (тэргүүлэгчид), Мэргэжил ёс зүйн төв ба салбар хороо, шүүх тус бүрийн Шүүгчдийн хурал (зөвлөлгөөн) байгуулж үйл ажиллагааг журамлан эрх хэмжээг нарийвчлан зохицуулна.

3.2.2. Шүүхийн ерөнхий зөвлөлийн чиг үүргийг шүүгчдийн өөрийн удирдлагын чиг үүрэгтэй уялдуулан зааглаж шүүхийн үйл ажиллагааны хангалт үйлчилгээний чиглэлээр нарийвчлан тогтоож хэвшүүлнэ.

3.2.3. Шүүгчийн орон тоонд сонгон шалгаруулж дүгнэлт гаргах, томилох, бүрэн эрхийг нь түдгэлзүүлэх, сэргээх, дуусгавар болгох (огцруулах) үндэслэл,

журмыг ардчилах, уг ажлыг олон түмэнд ил тод болгон “дотоод”, “гадаад” нөлөөнд орохоос сэргийлэх механизмыг хүч, нөлөөтэй болгоно.

3.2.4. Шүүгчийн үл солигдох ёс, хараат бус байх төр, хууль зүйн хамгаалалтыг тодруулж сайжруулна. Шүүгчээр нэр дэвшүүлэх, томилохоос татгалзах үндэслэлүүдийг эрэмбэтэй хуульчилж, улс төрийн нөлөө, ил далд оролцооноос хамгаална.

3.2.5. Шүүгч хараат бус байх зарчим нь ард түмэн, үндсэн хуулийн өмнө өндөр хариуцлагатай байхыг зайлшгүй шаардах тул хууль, ёс зүй зөрчсөн шүүгчид хүлээлгэх ёс зүй-сахилга, эрүүгийн болон материалын хариуцлагын бодит үндэслэл, онцгой журмыг нарийвчлан тогтоосон нэмэлт, өөрчлөлтийг хууль болон ёс зүйн дүрэм журамд тусган хэрэгжүүлнэ. Энэ нь нэг талаар шүүгчид хууль бус нөлөө, дарамт үзүүлж хилс ташаа хариуцлагад өртүүлэх оролдлогоос чанд сэргийлэн хамгаалах, нөгөө талаар бусдын нөлөөнд оролгүй зөвхөн хуульд захирагдах үндсэн хуулийн зарчмыг ажил хэрэг, хувийн зан чанар, ахуй байдал дээр гажуулдуулсан шүүгч хэн боловч хууль зүйн зохих хариуцлага зайлшгүй хүлээдэг, тэр нь ил тод байхад шууд чиглэсэн байвал зохино.

3.2.6. Сонирхогч этгээдээ гэмт явдлаас хаацайлж ял завшуулах, эд хөрөнгийн хариуцлагаас зайлс хийлгэх, гэм буруутныг нуун дарагдуулж бусдыг түлхэх зэргээр шүүх, шүүгчдэд элдвээр нөлөөлөн дарамт үзүүлсэн улс төрийн нам, хөдөлгөөн, гүйцэтгэх эрх мэдлийн байгууллага, бизнесийн бүлэглэл, тэдгээрийн албан тушаалтанд хүлээлгэх захиргаа, эрүүгийн хариуцлагыг хүчтэй, үр нөлөөтэй болгоно.

3.2.7. Шүүгчийн хувийн халдашгүй байдал, амь бие, орон сууц, албан байр, тээвэр, холбооны хэрэгсэл, эд хөрөнгийг гэмт халдлага, засаг захиргааны дур зоргоос хамгаалах, хувийн хамгаалалтын зэвсэг хэрэглэх, шаардлагатай үед тусгаарлан хамгаалах зэрэг эрх зүйн дэглэм тогтоож хэрэгжүүлнэ.

Дөрөв. Шүүх эрх мэдлийн шинэтгэлийн хүний нөөц болон ухамсар оюуны хүчин зүйлсийг хөгжүүлэх нь

4.1. Хуульчдын дотроос шалгаруулан, тусгай хөтөлбөрөөр шүүгч бэлтгэх тогтолцоо бий болгох, энэ зорилгоор анхан шатны шүүхэд 2-3 жилийн хугацаагаар дадлагажигч шүүгчдийн орон тоо бий болгож, эрх, үүргийг нь хуулиар тогтоож баримтална.

4.2. Хуульч бэлтгэдэг сургууль, салбарын хичээлийн хөтөлбөрт нэмэлт тодотгол хийлгэж, лекц, семинар, дадлагын хичээл оруулах зэргээр шинэтгэлийн асуудлыг мэргэжлийн сургалтад нэвтрүүлж шүүгчдийн дахин мэргэшүүлэх, үргэлжилсэн сургалтыг тогтмолжуулан чанаржуулах, шүүгчдийг мэргэжлийн зэрэг ахиулахад нь цалинтай чөлөө олгох зэрэг арга хэмжээ авна.

4.3. Шүүх эрх мэдлийн шинэтгэлийг гүнзгийрүүлэх талаар гаргасан хууль тогтоомжийг хэрэглэх асуудлаар зохих тайлбар, гарын авлага гаргаж нийт шүүгч, прокурор, мөрдөн байцаагчдын бүсчилсэн сургалт, семинар зохиож шүүх эрх мэдлийн байгууллагын удирдах ажилтны улсын зөвлөлгөөн хийнэ.

4.4. Шүүгчдийн Их Хурал зарлан хийлгэж Монголын Шүүгчдийн нийгэмлэг болон түүний байгууллагууд-(Тэргүүлэгч, мэргэшил-ёс зүйн хороо, тэдгээрийн салбар зэрэг)-ыг сонгон байгуулж, ажилд нь оруулна.

4.5. Шүүх эрх мэдлийн шинэтгэл, шударга хууль, шүүхийн тухай болон, хууль дээдлэн сахихад иргэдийн оролцооны асуудлаар хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр улс төр, төрийн албан хаагч, нийт хүн амын дунд тайлбарлан таниулах ажлыг тусгай хөтөлбөрөөр зохион явуулна.

4.6. “Шинэ шүүх, шинэчлэгдсэн шүүгч” эрх зүйн соёлын аяныг шүүх эрх мэдлийн бүх хүрээнд зохион байгуулж сайтар бэлтгэсний үндсэн дээр шинэ хуулиудыг хэрэглэсний нэгэн жил өнгөрсний дараа нийт шүүгч, прокуроруудын аттестатчлал явуулж дүгнэнэ.

4.7. Шүүх эрх мэдлийн байгууллагын шударга байдлын судалгааг явуулж, энэ хүрээн дэх авлигыг сэргийлэх, арилгах тухайлсан арга хэмжээг парламентын түвшинд шийдвэрлэн авч явуулна.

Тав. Шүүхийн хяналт, шийдвэр гүйцэтгэлийн хууль тогтоомжийг боловсронгуй болгох зарим арга хэмжээ

5.1. Шүүх эрх мэдлийн хүрээний материаллаг болон процессын хуулиудын төлөв байдалд эрдэм шинжилгээний үүднээс судалгаа хийж, Монгол Улсын Үндсэн хууль, олон улсын гэрээнд нийцүүлэх ажлын хүрээнд хууль тогтоомжийг 2012 он хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэлээр тусгай төлөвлөгөө хэрэгжүүлнэ.

5.2. Хууль тогтоох үйл ажиллагаанд болон бусад хүрээнд тавих Үндсэн хуулийн цэцийн хяналт, гүйцэтгэх эрх мэдлийн хүрээнд тавих Захиргааны хэргийн шүүхийн хяналтыг хүчтэй, үр нөлөөтэй болгох талаар эрх зүйн дараахи арга хэмжээ авна:

5.2.1. Үндсэн хуулийн цэцийн үндсэн гурван чиг үүргийн уялдаа, заагийг тодорхой болгох, ялангуяа маргаантай асуудлаар дүгнэлт гаргах болон маргааныг хянан шийдвэрлэх бүрэн эрхийг зааглан хуульчилж, процессын журмыг тодруулан шинэчилнэ.

5.2.2. Үндсэн хуулийн цэцийн дүгнэлтийн дагуу УИХ-аас шийдвэр гаргах журмыг холбогдох хуулиудад тодруулан тусгана.

5.2.3. ЗХШ-ээс гүйцэтгэх эрх мэдэлд хяналт тавих бүрэн эрхийг хязгаарласан, ЗХХШ хуулийн үзэл баримтлалд харшилсан хуулийг эргэн харж алдааг залруулна.

5.3. Хохирогч, гэрчийг хамгаалах эрх зүйн орчныг бүрдүүлэхэд чиглэсэн нэмэлт өөрчлөлтийг процессийн хуулиудад оруулна.

5.4. Шүүх, прокурор, мөрдөн байцаагчдаас албан үйл ажиллагаагаараа иргэд, хуулийн этгээдэд учруулсан хохирлыг нөхөн төлөх, шүүхийн шийдвэрээр хийвэл зохих хойшлуулшгүй төлбөр, нөхөн төлбөрийг урьдчилан төлж, дараа нь хариуцагчаас гаргуулах үндэслэл, журам тогтоон хэрэгжүүлэх, энэ зорилгоор тусгай сан хөмрөг байгуулж ашиглах боломжийг судалж шийдвэрлэнэ.

5.5. Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх, ял эдлүүлэх эрх зүйн дэглэм, журмыг хүний эрхийг хамгаалах, хууль ёсны ашиг сонирхолыг нь хангах зорилгод сайтар нийцүүлэх, энэ хүрээнд албадлагыг хууль бусаар хэрэглэх явдлыг таслан зогсоох шийдмэг арга хэмжээ авна.

5.6. Гаргасан шийдвэрийнхээ хувь заяаны төлөө тухайн шүүхийн санаа тавих хандлага, хүлээх хариуцлагыг тодорхой болгож шийдвэр гүйцэтэл, ял эдлүүлэх үйл ажиллагаанд тавих прокурор, түүгээр дамжуулан тавих шүүхийн давхар хяналтын тогтолцоо бүрдүүлнэ.

Зургаа. Шүүх эрх мэдлийн хүрээний бусад (оролцогч) байгууллагын талаар

6.1. Шүүх эрх мэдлийг хэрэгжүүлэхэд оролцогч байгууллагууд, тэдгээрийн дотор прокурор, мөрдөн байцаах, өмгөөлөх газруудын зохион байгуулалт, үйл ажиллагааг оновчтой болгох явдал зайлшгүй шалтгаант холбоотойг эш үндэс болгон дараах арга хэмжээг авна:

6.1.1. Прокурорын үйл ажиллагааны нэгдмэл төвлөрсөн удирдлагатай байх зарчмыг уян хатан болгож прокурор, дээд шатны прокурор буюу захиргааны бүтэц

зохион байгуулалтаас хамааралгүйгээр “хараат бус” ажиллах явуулах зарчмыг тогтоон баримтлана.

6.1.2. Эрүүгийн хэрэг мөрдөх албыг нийгмийн хэв журам сахиулах, гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх чиг үүрэг бүхий цагдаагийн байгууллагын харъяаллаас тусгаарлаж мөрдөх албаны үйл ажиллагааны зарчим, арга барилыг ардчилсан ёс, хууль дээдлэх ёсны дагуу өөрчилнө. Хэргийг илрүүлэхэд хорьж “байцаах” бус нотолгоо цуглуулан мөрдөх ажиллагааг урьтал болгох эрх зүйн шинэ орчинг бүрдүүлнэ.

6.1.3. Мөрдөх ажиллагаанд прокурор тасралтгүй хяналт тавьж, шүүхийн өмнөх шатанд хэрэг шалгах субъект болгон өөрчилнө. Өөрөөр хэлбэл, шүүхийн өмнөх шатанд хэргийг мөрдөх ажиллагаа зөвхөн прокурорын санаачилга, шийдвэрээр явагддаг, тодорхой төрлийн ажиллагаа явуулах шийдвэрийг прокурор гаргасаны үндсэн дээр мөрдөн байцаагч хэрэгжүүлдэг болгоно.

6.1.4. Прокурорын үйл ажиллагааг шүүхийн хяналтад оруулна. Прокурор хэрэг мөрдөхийн тулд хүний эрх, эрх чөлөөнд халдах, хязгаарлах аливаа ажиллагааг шүүхийн зөвшөөрөлтэйгөөр явуулдаг болгоно.

6.1.5. Эрүүгийн байцаан шийтгэх ажиллагаанд хэргийг “нэмэлт мөрдөн байцаалтанд буцаах”-ыг хатуу хязгаарлаж, мөрдөгч, яллагчид тавих шаардлагыг өндөржүүлнэ.

6.1.6. Шүүх эрх мэдлийг шударгаар хэрэгжүүлэхэд өмгөөлөгчдийн мэргэшлийн үүргийг дээшлүүлэхэд чиглэсэн эрх зүйн арга хэмжээг Монголын Өмгөөлөгчдийн холбоотой хамтран авч хэрэгжүүлнэ.

- о О о -

ЕРӨНХИЙЛӨГЧИЙН ТАМГЫН ГАЗАР